

શ્રુતી અને સ્મૃતી

—ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી

શ્રુતીને અગીયાર પુરાં થઈને શનીવારે બારમું બેસવાનું હતું. સાંજે ઓફીસેથી આવીને તરત જ એને માટે એક બર્થ-ડે પ્રેઝન્ટ લેવા જવાનો પ્રોગ્રામ મેં મારી પત્ની પ્રીયા સાથે કર્યો હતો. સાંજે હું ઓફીસેથી સકારણ થોડો વહેલો આવી ગયો. બારણું ખુલતાં જ પ્રીયાએ કહ્યું, ‘મેં તને ઓફીસે ફોન કર્યો હતો; પણ તું નીકળી ગયો હતો—’

‘મેં...’

થોડા દીવસથી જ અમારી ટ્રાન્સફર કલકત્તાથી મુંબઈ થઈ હતી.

‘સાંભળ, ખરાબ સમાચાર આપવાના છે, હમણાં ફોન આવ્યો, શ્રુતીને અકસ્માત થઈ ગયો છે.’

‘શું ?’ હું અટ્ટેચી મુકી ઉભો રહી ગયો.

‘તારદેવ પર મીલીટરીની મોટરસાયકલનો ઘક્કો વાગી ગયો છે. બચે તેમ લાગતું નથી, હોસ્પિટલમાં લઈ ગયા છે. તું કપડાં બદલતો નહીં. આપણે બન્નેએ સીધા હોસ્પિટલ જવાનું છે.’

શ્રુતી મારા મીત્ર સુહાસ દેસાઈની નાની દીકરી હતી. એક જ. બીજા બે છોકરા હતા. શ્રુતી જન્મથી જ બહેરી અને બોબડી હતી.

‘કઈ હોસ્પિટલમાં ?’ મેં પુછ્યું.

ooo

સુહાસ દેસાઈ અને હું સ્કુલમાં સાથે ભણતા હતા. એ ભણવામાં હોશીયાર હતો. મેટ્રીકમાં એનો ફર્સ્ટ ક્લાસ આવ્યો હતો. હું મુશ્કેલીથી પાસ થઈ શક્યો હતો. પાસ થયા પછી સુહાસ મુંબઈ આવી ગયો હતો. એમ. એ. સુધી ગયો હતો. હું કલકત્તા ચાલ્યો ગયો હતો. વચ્ચે વચ્ચે મળવાનું થતું હતું. એનાં લગ્ન પર આમન્ત્રણપત્રીકા આવી ત્યારે મારી ખાસ આવવાની ઈચ્છા હોવા છતાં અવાયું ન હતું. કંઈક તબીયત ખરાબ થઈ ગઈ હતી. સુહાસ બબડ્યો પણ હતો: ‘તું મારાં લગ્નમાં આવ્યો નથી; હવે હું તારાં લગ્નમાં ન આવું.’ એની પત્ની, મને મળેલા રીપોર્ટ મુજબ, સામાન્ય ભણેલી હતી; પણ ખુબસુરત હતી. થોડું ગુજરાતી જાણતી હતી, સુશીલ હતી; એનું જુનું નામ પણ સુશીલા હતું, જે સુહાસે ‘શીલા’ બનાવી દીધું હતું. અંગ્રેજી એ મુદ્દલ જાણતી ન હતી.; પણ ગૃહસ્થી સરસ ચલાવી શકતી હતી. જો કે સુહાસને એ રંજ ઘણી વાર રહ્યા કરતો હતો કે શીલા અંગ્રેજી તદ્દન જાણતી

નથી; એટલે બુદ્ધીની બહુ વાતો થઈ શકતી નથી. મને મળ્યો ત્યારે એણે મને આવા જ મતલબની વાતો કરી હતી અને મને હસવું આવી ગયું હતું.

‘કેમ, સાલા હસે છે ?’

‘તું હસવા જેવી વાતો કરી રહ્યો છે.’

સુહાસ ચુપ રહ્યો.

‘તું તકદીરવાળો છે.’ મે કહ્યું, ‘તારી પત્ની ખરેખર સરસ છે. અંગ્રેજી ન જાણતી હોય તેમાં શું લુંટાઈ જવાનું ?’

‘નહીં, યાર, અંગ્રેજી બોલતાં તો આવડવું જ જઈએ. અંગ્રેજી બોલનારી છોકરી ખરેખર ખુબસુરત લાગે છે; અને ઘરની શોભા વધી જાય છે.’

મને થયું, મારે એનો પક્ષ લેવો જોઈએ. ‘તારી વાત સાચી છે. એ એટલી બધી મહત્ત્વની વસ્તુ નથી. અંગ્રેજી બોલતાં આવડે તે સારું લાગે, મજા આવે, મીત્રો-પરીચીતોમાં જરા જલદી જલદી સંબંધો વધી શકે; પણ...’

‘અંગ્રેજી ન જાણનાર સ્ત્રી બાળકોને ટ્રેનીંગ શું આપવાની ?’

‘બાળકોના સંસ્કારને અને અંગ્રેજી જાણવા સાથે કોઈ જ સમ્બંધ નથી. અંગ્રેજી જાણનાર કેટલાંય કુટુંબોનાં ઉલ્લુના પક્ષ જેવાં છોકરાં તને બતાવું. જો કે અંગ્રેજી જાણવાથી ફર્ક પડે છે; પણ તું અંગ્રેજીને બહુ મોટું સ્વરૂપ આપી રહ્યો છે અને મારી દૃષ્ટીએ તો શીલાને તું અન્યાય કરી રહ્યો છે.’

સુહાસ ફરી ચુપ થઈ ગયો.

‘અંગ્રેજી જાણતી હોય તો વાંચે, વીચારે. બાળકોને નવું શીક્ષણ આપી શકે-’

સુહાસ મારી સામે જોઈ રહ્યો.

‘પણ તું નકામો નીરાશ થાય છે. હું એવી સ્ત્રીઓને ઓળખું છું જે પરણ્યા પછી ભણી છે. અંગ્રેજીમાં વાતો કરી શકે છે, વાંચે છે; રેડીયો સમજી શકે છે. તું પણ પરણ્યા પછી તારી સ્ત્રીને ભણાવજે.’

સુહાસ મંદ હસ્યો. ‘સ્ત્રીનું ભણવાનું તો પરણતાં સુધી જ ચાલુ રહે છે. પરણી લીધા પછી એનું કામ ભણાવવાનું છે, પતીને. પછી તો... પતીનું ભણતર શરૂ થાય છે.’

‘બન્નેએ સાથે ભણવાનું. તું તો એવી વાત કરે છે કે જાણે નીરક્ષર સ્ત્રીને પરણ્યો હોય !’

સુહાસ દેસાઈ સજ્જન હતો. કદાચ એને કંઈક કહેવાની ઈચ્છા હતી અને એ બરાબર કહી શકતો ન હતો.

શીલાનું અને સુહાસ દેસાઈનું લગ્નજીવન બહુ સરસ, સુખી ચાલી રહ્યું હતું. બે વર્ષ પછી એનું પહેલું સંતાન –પુત્ર– અવતર્યું ત્યારે એણે મને પત્ર લખ્યો હતો. મેં મુબારકબાદી લખી હતી. પુત્રજન્મ પછી, બાપ બન્યા પછી, મને લાગ્યું, પત્નીની અંગ્રેજીની કમજોર જાણકારી વીશે એને બહુ રંજ નહીં રહ્યો હોય. બે વર્ષ પછી બીજા પુત્રના જન્મ વખતે હું એને મળ્યો ત્યારે શીલા અને સુહાસ બન્ને બહુ સુખી લાગતાં હતાં. વજન વધી ગયું હતું અને શીલાની ‘નીરક્ષરતા’ વીશેના એના વીચારો વીશે મેં એને યાદ કરાવ્યું ત્યારે એ ખડખડાટ હસી પડ્યો હતો.

શીલાને મેં કહ્યું, ‘તમને ખબર છે, તમને અંગ્રેજી આવડતું ન હતું એનું સુહાસને બહુ દુઃખ હતું !’

‘મને ખબર છે.’ શીલા હસી.

‘હવે તમને અંગ્રેજી શીખવાની ઈચ્છા થતી નથી ?’ મેં શીલાને પ્રશ્ન કર્યો.

‘ઈચ્છા ? હવે આ બેમાંથી ટાઈમ જ ક્યાં મળશે શીલાને ?’ સુહાસે જ પ્રતીપ્રશ્ન કર્યો.

‘હા, એ પણ ખરું છે.’

બીજો બાબો મોટો થતો ગયો ત્યારે અમારે પરિવાર–નીયોજન વીશે વાતો થઈ. મેં કહ્યું, ‘હવે સુહાસ, તારે ઓપરેશન કરાવી લેવું જોઈએ, તારે અથવા શીલાએ–’

‘કેમ ?’

‘બે બાળકો થઈ ગયાં છે. હવે કેટલાં જોઈએ ?’

‘શીલાની ઈચ્છા છે એક બેબીની. મને પણ ઈચ્છા છે. એક બેબી આવવી જોઈએ –’

હું કટાક્ષમાં હસ્યો. ‘વીચાર કરું છું, એક જમાનામાં તું અંગ્રેજી ભણાવવાની વાતો કરતો હતો. અને જોઈું કે તું સામાન્ય હિન્દુસ્તાનીથી ઓછો જુનવાણી નથી.’

‘બે યા ત્રણની તો સરકાર પણ રજા આપે છે; અને મને ત્રણ પોષાઈ શકે એમ છે.’ પછી એક પશ્ચાત્ વીચારરૂપે એણે કહ્યું, ‘શીલાને હજી એક બેબી જોઈએ છે.’ જરા ગંભીર થઈને ઉમેર્યું, ‘એની પ્રતીકૃતીરૂપે, યાદરૂપે પણ એક બેબી જોઈએ. એ નહીં હોય ત્યારે એ બેબીને જોઈ હું એને યાદ કરીશ.’

સુહાસ શીલાને ખુબ પ્યાર કરતો હતો, હું જોઈ શક્યો.

પાછળથી મને સમાચાર મળ્યા કે શીલાએ બેબીને જન્મ આપ્યો હતો. સુહાસે મને લખ્યું કે, બેબીનો ચહેરો બીલકુલ એની માના જેવો છે. મેં એને પત્રમાં લખ્યું કે, ‘આ

દુનીયામાં કેટલાક માણસો ખરેખર તકદીરવાળા હોય છે. બધું જ એમને એમની ઈચ્છા પ્રમાણે મળતું રહે છે.’

ત્યારે, છ-આઠ મહીના પછી સુહાસના જીવનમાં પહેલી ટ્રેજેડી આવી. બેબીને – બેબીનું નામ ‘શ્રુતી’ પાડ્યું હતું – ટાઈફોઈડ થયો હતો અને એના પરિવારના ડોક્ટરે કંઈક એવી ગરમ દવાઓ આપી દીધી કે બાળકની શ્રવણશક્તિને નુકસાન થઈ ગયું. પાછળથી ખબર પડી કે બાળકની શ્રવણશક્તિ લગભગ ખલાસ થઈ ગઈ હતી. એણે મને લખ્યું ત્યારે મને પણ ખુબ આઘાત લાગ્યો. સારા ઈ.એન.ટી. સ્પેશીયાલીસ્ટોને બતાવવા મેં એને લખ્યું. એણે જાતજાતના નામી ડોક્ટરો પાસે શ્રુતીનું ચેક-અપ કાવ્યું. પણ શ્રુતીના બહેરાપણાનો કોઈ ઈલાજ થયો નહીં.

નાની આયુમાં બહેરા થઈ જવાને કારણે શ્રુતી બોલતાં શીખી નહીં. એ અરસામાં મારે એને મળવાનું થયું.

‘આ બધું શું થઈ ગયું, સુહાસ ? બેબીને જન્મથી જ આ તકલીફ હતી ?’

શીલા રડી પડી. હું ખીન્ન થઈ ગયો. થોડી વાર કોઈ કંઈ બોલી શક્યું નહીં.

‘રડી પડવાથી શું થઈ જવાનું છે ?’ સુહાસે દર્દભરી હીમ્મતથી કહ્યું, ‘હવે રીયાલીટીનો સામનો કરવાનો, બહાદુરીથી.’

શ્રુતી બહુ જ સરસ, નાજુક બેબી હતી. અવાજો એ સાંભળી શકતી ન હતી. એક વાર હાથમાંથી દુધનો ઝલાસ પડી ગયા પછી પણ એ જરાયે ધ્રુજી શકી ન હતી. ટેલીફોનની પાસે બેસીને એ વાગતા ટેલીફોન પાસે નીરાંતે રમી શકતી. શીલા એકાદ વાર એના પર જોરથી ગુસ્સે થઈને બોલવા ગઈ હતી, પછી એની આંખોમાં ઝળઝળીયાં આવી ગયાં હતાં. અમે બધાં ન હોત તો એ ખરેખર રડી પડત. અમને સૌને પારાવર ઝલાની થઈ આવી હતી.

‘આ બેબી માટે મારે બધું જ કરી છુટવું છે.’ સુહાસે મારાથી છુટા પડતાં કહ્યું. એ બહુ ભાવાવેશમાં બોલી રહ્યો હતો.

‘હીમ્મત રાખ, સુહાસ, હજી એ બાળક છે. બેબી મોટી થાય અને એની ફેકલ્ટીઝ ડેવલપ થાય એવું બને. ઘણી વાર એવું બનતું પણ હોય છે. શ્રુતી હજુ તો બાળક છે...’

સુહાસ અને હું, અમે બન્ને સમજતા હતા, આ જુઠ હતું, સરાસર ખોટું હતું. અમે બન્ને સ્થીતીને સમજીને ચુપ રહ્યા.

શ્રુતી મોટી થઈ. એના બન્ને મોટા ભાઈઓ એને રમાડતા. શીલા રોજ સાંજે એને ફરવા લઈ જતી. સુહાસ આવીને એની સાથે વધુ સમય ગુજારતો. આખા કુટુંબ માટે શ્રુતીનું સુખ એક ચેલેંજ બની ગયું હતું.

એક સ્પેશ્યાલીસ્ટે સુહાસને સમજાવ્યું, ‘મી. દેસાઈ, અમેરીકામાં ‘ડેફ એન્ડ ડમ્બ’ શબ્દો વપરાતા નથી. વાસ્તવમાં વ્યક્તી માત્ર બહેરી હોય છે. જો જન્મથી જ બાળક સાંભળી ન શકે તો એ અવાજો વચ્ચેનો ફર્ક, જુદા જુદા ઉચ્ચારો વચ્ચેનો તફાવત સમજી શકતું નથી. એને માટે ‘ક’ અને ‘ડ’ વચ્ચે કોઈ ફરક નથી; કારણ કે, એ કાનથી બન્ને ઉચ્ચારો વચ્ચેનો ફરક સમજવા અસમર્થ છે. જો એની શ્રવણશક્તી પાછી આવી જાય, તો આખી સમસ્યાનું નીરાકરણ આવી જાય. મોટી વયે બહેરા થઈ ગયેલા બાળકને વાંધો આવતો નથી; કારણ કે ત્યારે એ ભાષા શીખી ગયું હોય છે; પોતાને જે કહેવું હોય તે કહી શકે છે; ફક્ત સાંભળી શકતું નથી. આ આખી તકલીફ જન્મજાત બહેરાપણાની છે. શ્રુતી બહેરી છે. કોઈ જ ‘બહેરું અને બોબડું’ હોતું નથી. વૈજ્ઞાનીક રીતે માત્ર બહેરું જ હોય છે અને બહેરાઓએ જીભના, હોઠોના હલનચલન દ્વારા ભાષા શીખવી પડે.’ સ્પેશ્યાલીસ્ટે કહ્યું, ‘હાથના હલનચલન અને હોઠોના આન્ટોલનથી એમની સાથે સંપર્ક રાખી શકાય છે.’

સુહાસે શ્રુતી માટે સ્કુલો જોવા માંડી અને બહેરાઓની એક સ્કુલમાં દાખલ કરી. ધીરે ધીરે એ શીખવા લાગી. મારે સુહાસને મળવાનું થયું ત્યારે શ્રુતીની વાત નીકળી – ‘ના, હવે એટલું બધું દુઃખ થતું નથી અને એને સારામાં સારી ટ્રેનીંગ અપાઈ રહી છે.’

‘એ હવે વાત સમજી શકે છે ?’

‘એકદમ. જો હું તને બતાવું – ’

સુહાસે શ્રુતીને બોલાવવા બાબાને કહ્યું. શ્રુતી નીચે રમતી હતી; ઉપર આવી. મોટી થઈ ગઈ હતી. મોટી અને બહુ નીર્દોષ. ખુબ સરસ લાગતી હતી. અન્ય બાળકો અપરીચીતને જોતાં શરમાઈ જાય અથવા કોન્શ્યસ થઈ જાય; એવું શ્રુતીમાં ન હતું. એ મને જોઈ રહી.

‘યુ નો અંકલ !’ સુહાસે શ્રુતીને પુછ્યું.

શ્રુતીએ માથું હલાવ્યું.

પછી સુહાસે ટુંકાં ટુંકાં અંગ્રેજી વાક્યોમાં શ્રુતીને મારા વીશે કહેવા માંડ્યું. પછી મને બતાવવા એ શ્રુતી સાથે ‘વાતો’ કરવા લાગ્યો. શ્રુતી હાથથી, આંખોથી વાતો કરતી હતી. હોમવર્કની, લેસનની, સ્કુલની રમતની, દોસ્તોની વાતો શ્રુતી રૂંધાયા વીના. સ્વસ્થતાથી કરી

શકતી હતી. મને આશ્ચર્ય થવા લાગ્યું. સુહાસની મદાઈ માટે, વરસોની મહેનત અને ધગશ માટે ખરેખર માન થયું.

એટલામાં શીલા આવી ગઈ. એ બહાર ગઈ હતી. મને જોઈને જ સ્મીતસહ એણે પુછ્યું, ‘અરે, તમે ક્યારે આવ્યા ?’

‘હમણાં જ.’ પછી ઉમેર્યું, ‘તમારી બેબીની વાતો સાંભળતો હતો.’

શીલાએ શ્રુતીની સામે જોઈ ઉમેર્યું, ‘અંકલ હેઝ ડોટર જસ્ટ લાઈક યુ.’

હું એકાએક નવી દુનિયામાં આવી ગયો ! શીલા અંગ્રેજી બોલી રહી હતી !!

શ્રુતી રમવા ચાલી ગયા પછી મારા પ્રશ્નોના ઉત્તરમાં સુહાસે સમજાવ્યું, ‘લીપ-રીડીંગ માટે મેં શ્રુતીને બહેરાંઓની સ્કુલમાં મુકી ત્યાં અંગ્રેજીમાં શીખવે છે. અને બહેરાંઓ માટેની ગુજરાતીની સ્કુલો બરાબર નથી. અને અહીં મુંબઈમાં અંગ્રેજીની વ્યવસ્થા હતી. શ્રુતી સ્કુલમાં ભણવા જાય. હું જ ઘરમાં એની સાથે અંગ્રેજીમાં વાત કરી શકું. પછી બન્ને બાબાઓ પણ શ્રુતી સાથે અંગ્રેજીમાં જ વાતો કરવા લાગ્યા કે જેથી એ સ્કુલમાં શીખવ્યા પ્રમાણે લીપ-રીડીંગ કરી શકે અને પછી શ્રુતીને માટે શીલાએ પણ અંગ્રેજી શીખી લીધું. હવે શ્રુતીને કંઈ તકલીફ પડતી નથી. એને માટે ઘરમાં બધા જ અંગ્રેજીમાં બોલે છે. એ અમારી વાતો લગભગ સમજી જાય છે. મોટી થશે પછી, એની શીક્ષીકા કહે છે કે અભ્યાસથી એ ગુજરાતીનું પણ લીપ-રીડીંગ કરી શકશે; પણ હમણાં ગુજરાતી શીખવતા નહીં. બન્નેમાં ગોટાળા થઈ જશે અને એને તકલીફ પડશે.’

શીલા અંદર ચાલી ગઈ હતી. મને એ સુહાસ યાદ આવ્યો જે શીલા અંગ્રેજી બોલી શકતી ન હતી માટે દુઃખી થઈ ગયો હતો. મને આખા કુટુંબ માટે માન થઈ ગયું અને શીલા માટે પણ. શ્રુતી ખરેખર તકદીરવાળી હતી કે આવા સંસ્કારી કુટુંબમાં જન્મી હતી.

સુહાસે કહ્યું, ‘બીજી એક વાત છે. આંધળા બાળકને લોકો હમદર્દીની દૃષ્ટીએ જુએ છે, મદદ કરે છે. આઉટ ઓફ ધ વે જઈને મદદ કરે છે; પણ બહેરું બાળક બોબડું પણ હોય, ત્યાં હાવભાવ કરીને વાત સમજે છે અને સમજાવે છે. એટલે એ જરાક વીદુષક જેવું લાગે છે. લોકો ઘણી વાર મજાક કરતા હોય છે. બહેરાંઓની આ ટ્રેજેડી છે !

ooo

હું અને પ્રીયા હોસ્પિટલમાં પહોંચ્યાં ત્યારે સુહાસ બહાર બેંચ પર બેસીને સીગારેટ પી રહ્યો હતો. સુહાસને મેં ભાગ્યે જ સીગારેટ પીતો જોયો હતો.

‘કેમ છે શ્રુતીને ?’ મેં અને પ્રીયાએ લગભગ એક સાથે જ પુછી નાખ્યું –પુછાઈ ગયું.

‘શીલા અંદર જ છે. બેબી હજી કોમમાં છે. આ ચોવીસ કલાક નીકળે પછી બરાબર ખબર પડે.’

સુહાસે ટુકડે ટુકડે ગમગીન સ્વરે કહ્યું, ‘સારું થયું તું આવી ગયો. તું મારી પાસે જ રહેજે.’

‘હા, હા, તું ચીંતા કરતો નહીં. હવે હું તારી સાથે જ છું.’ મેં કહ્યું.

પ્રીયાને પછી અંદર જવા મળ્યું. મીલીટરીની એક મોટરસાઈકલે અવાજ કર્યો હતો; પણ શ્રુતી સાંભળી શકી ન હતી. મોટરસાઈકલવાળો કંટ્રોલ કરે એ પહેલાં જ શ્રુતી અડફટમાં આવી ગઈ અને એના પડી જવાથી માથું કુટપાથની કીનારી સાથે અફળાયું હતું. બહારથી લોહી નીકળ્યું ન હતું; પણ અંદર માર લાગ્યો હતો અને એ બેહોશ થઈ ગઈ તી.

પ્રીયાને મોડી રાતે ઘરે મોકલીને આખી રાત હું સુહાસ પાસે જ હોસ્પિટલમાં બેસી રહ્યો. પરોઢીયે ડોક્ટરે આવીને કહ્યું, ‘શ્રુતીને હેમરેજ થઈ ગયું છે. ચારપાંચ મીનીટમાં જ કેસ ખલાસ થઈ ગયો. સુહાસને રડતો જોઈને મને આખા શરીરે પસીનો કુટી નીકળ્યો.

અન્તીમ ક્રીયા વખતે હું ચીતાનાં લાકડાંમાંથી દેખાતા શ્રુતીના સુંવાળા વાળ ઝળઝળીયાંમાંથી લહેરાતા જોઈ રહ્યો હતો. ત્યારે દબાયેલા સ્વરે બીજાને કહેતો મેં સાંભળ્યો: ‘ઠીક થયું – સુહાસભાઈ છુટી ગયા નહીં તો આ છોકરીનું દુઃખ જીન્દગીભર રહેત,’

પહેલો ગરમ ધુમાડો આંખોમાં ફુંકાતાં હું આંખો લુછતો ચીતાથી દુર ખસી ગયો.

-ચન્દ્રકાન્ત બક્ષી

◆◆◆◆ બક્ષીસાહેબનો વીગતપુર્ણ પરીચય પામવા જુઓ....

http://en.wikipedia.org/wiki/Chandrakant_Bakshi

‘ચન્દ્રકાન્ત બક્ષીની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ’ (પ્રથમ આવૃત્તી-1987, બીજી આવૃત્તી-1996, પુનર્મુદ્રણ-2003, મુલ્ય-રૂપીયા 95, પ્રકાશક-નવભારત સાહિત્ય મંદીર, 134-પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ-400 002) વાર્તા બાવીસમી, પૃષ્ઠ-185થી 193 ઉપરથી સાભાર...

અને બક્ષીસાહેબની વાર્તા પ્રગટ કરવાની પરવાનગી આપવા બદલ રીવાબહેનનો ખુબ જ આભાર..ઉત્તમ ગજ્જર...

@@@

‘સન્ડે ઈ-મહેફીલ’ – વર્ષ: પાંચમું – અંક: 189 – April 11, 2010

‘ઉંઝાજોડણી’માં અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજ્જર – uttamgajjar@gmail.com

All the Articles of previous '**SUNDAY eMAHEFIL's** can easily be downloaded from our website:

<http://www.gujaratilexicon.com/index.php?action=downloadSeM>

'સન્ડે ઈ-મહેફિલ'માં પ્રગટ થયેલી, બક્ષીસાહેબની બીજી સ-રસ રચનાઓ માણવા ઉપરોક્ત લીંક ખોલી

006. જીન્દગી... ચન્દ્રકાંત બક્ષી ...03-07-2005;
043. સાહિત્યનું ઈનામબજાર... ચન્દ્રકાંત બક્ષી... 02-04-2006;
047. ખોટું અને ખરાબ...ચન્દ્રકાંત બક્ષી... 30-04-2006
049. ચાણક્ય અને ચાર્વાક...ચન્દ્રકાંત બક્ષી...14-05-2006
111. હીન્દુ... ચન્દ્રકાંત બક્ષી... 22-07-2007

અવશ્ય વાંચો અને ગમી જાય તો પીડીએફ મીત્રોને પણ મોકલી શકશો..ઉ.મ..

'**echhapu**' is a revolutionary concept in **Digital Distribution** of content for common man. It provides users with the flexibility to create, control, share and print custom content.

It provides a web-based platform for quick and easy **Online Publication of Newspaper and Magazine**.

One can upload Articles, Content, Short Stories etc.. online, and organize them into editions, all through the **User-Friendly and Convenient Web Interface**.

One doesn't need to know any programming or technical knowledge. It is as easy as writing an email. For a new publication, this means no customizing or searching around for extra modules. If you find a theme you like, you don't even need a web designer. Just **Register** in '**echhapu**' and your article is **Ready To Publish!**

Special Features:

User-Friendly Interface - Ready Templates - SEO Friendly - Total Control To Create Portal - Upload Magazine - Print Magazine - Multimedia Rich - Share Magazine With World - Email Help Line - Help Demo / FAQ

Start Publishing !!!

Visit echhapu at : <http://www.mychhapu.com>

@ @ @ @ @ @ @ @ @ @